

GIÁO DỤC THAI NHI

TS Lê Thị Hương

Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật TP HCM

Email: Huongnt80@vnu.edu.vn

TS Nguyễn Thu Hương

Trường Đại học Giáo dục - ĐHQGHN

Email: hoaco1522017@gmail.com

Tóm tắt: Bài viết trình bày tổng quan và phân tích về việc ứng dụng phương pháp kích hoạt não trong giáo dục thai nhi nhằm tối ưu sự phát triển nhận thức và cảm xúc từ sớm. Nội dung tập trung làm rõ khái niệm kích hoạt não, nguyên lý khoa học và các hoạt động hỗ trợ phát triển hệ thần kinh cho thai nhi. Một khung phương pháp áp dụng phương pháp kích hoạt não được đề xuất, gồm: mục tiêu, nội dung, hình thức, học liệu, thời lượng và cách thực hiện. Các hoạt động như nghe đọc thơ, kể chuyện, nghe nhạc, trò chuyện... được giới thiệu như những cách giáo dục thai nhi cụ thể và hiệu quả. Bài viết cũng đưa ra hướng dẫn tổ chức giáo dục thai nhi hợp lý từ khâu chuẩn bị đến triển khai. Kết luận nhấn mạnh: phương pháp kích hoạt não không chỉ hỗ trợ sự phát triển trí tuệ và cảm xúc của thai nhi mà còn tăng cường kết nối tình cảm giữa cha mẹ và con ngay từ trong bụng mẹ.

Từ khóa: Kích hoạt não; Giáo dục thai nhi; Kích hoạt não thai nhi; Phương pháp kích hoạt não.

PRENATAL EDUCATION

Dr. Le Thi Huong

Ho Chi Minh City University of Technology and Education

Email: Huongnt80@vnu.edu.vn

Dr. Nguyen Thu Huong

University of Education – Vietnam National University, Hanoi

Email: hoaco1522017@gmail.com

Abstract: This article provides an overview and analysis of applying brain activation methods in prenatal education to optimize early cognitive and emotional development. The content clarifies the concept of brain activation, its scientific principles, and supportive activities that foster the development of the fetal nervous system. A methodological framework for applying brain activation is proposed, including objectives, content, formats, learning materials, duration, and implementation strategies. Activities such as listening to poetry, storytelling, music, and conversations are introduced as practical and effective approaches to prenatal education. The article also offers guidance on organizing prenatal education, from preparation to execution. The conclusion emphasizes that brain activation methods not only support intellectual and emotional development of the fetus but also strengthen emotional bonding between parents and their child even before birth.

Keywords: Brain activation; Prenatal education; Fetal brain activation; Brain activation methods.

Nhận bài: 23/07/2025

Phản biện: 20/08/2025

Duyệt đăng: 25/08/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục thai nhi ngày càng được xem là một xu hướng quan trọng trong giáo dục sớm, nhấn mạnh vai trò của môi trường tích cực ngay từ khi trẻ còn trong bụng mẹ. Sự phát triển trí tuệ của thai nhi là một quá trình phức tạp, chịu ảnh hưởng mạnh mẽ từ các yếu tố bên ngoài. Nhiều nghiên cứu thần kinh học và tâm lý học đã chỉ ra rằng não thai nhi bắt đầu hình thành từ tuần thứ 3 và phát triển mạnh mẽ trong giai đoạn 24–36 tuần – được coi là “cửa sổ vàng” cho việc áp dụng các phương pháp kích hoạt não (PPKHN) nhằm tối ưu hóa nhận thức và cảm xúc.

Tuy nhiên, hiện nay nhiều phụ huynh vẫn chưa có nhận thức đầy đủ về tầm quan trọng của thai giáo hoặc còn áp dụng sai lệch, chẳng

hạn cho thai nhi nghe nhạc quá mức, thiếu chọn lọc hoặc bỏ qua cảm xúc của mẹ và môi trường gia đình. Trước thực trạng đó, bài viết cung cấp tổng quan về PPKHN trong giáo dục thai nhi, làm rõ các khái niệm cơ bản, đồng thời đề xuất một khung vận dụng gồm mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức và cách triển khai cụ thể.

Bên cạnh nghiên cứu lý thuyết và tổng hợp tài liệu quốc tế, nhóm nghiên cứu tiến hành khảo sát và thực nghiệm quy mô nhỏ để đánh giá tính khả thi. Kết quả bước đầu khẳng định hiệu quả của PPKHN trong việc nâng cao nhận thức, kỹ năng và gắn kết mẹ – con ngay từ giai đoạn bào thai.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Một số khái niệm liên quan

2.1.1. Kích hoạt não

Các nhà khoa học đã khẳng định bộ não con người có tính mềm dẻo và có khả năng thay đổi thông qua kích thích phù hợp. Eric Jensen (2006) nhấn mạnh rằng các tác động đúng cách giúp tăng cường kết nối thần kinh, từ đó cải thiện tư duy và trí nhớ. Norman Doidge (2007) cũng cho rằng não bộ không phải là một cỗ máy cố định, mà có thể rèn luyện và hình thành những con đường liên kết mới nhờ trải nghiệm. Maria Montessori (1967) ví bộ não trẻ nhỏ như “bột biển”, hấp thụ mọi kích thích từ môi trường xung quanh; do đó việc tạo dựng môi trường giàu trải nghiệm sẽ hỗ trợ sự phát triển trí tuệ tự nhiên. Jean Piaget thì nhấn mạnh trẻ em là chủ thể tích cực, phát triển trí não thông qua tương tác trực tiếp với môi trường.

Trong thai kỳ, nhiều nghiên cứu đã chỉ ra vai trò quan trọng của kích thích não thai nhi. Verny và Kelly (1981) khẳng định não bộ thai nhi phát triển từ rất sớm và chịu ảnh hưởng mạnh mẽ từ âm thanh, cảm xúc của mẹ hay chế độ dinh dưỡng. David Chamberlain (1988) chứng minh thai nhi có thể tiếp nhận thông tin từ môi trường bên ngoài sớm hơn nhiều so với tưởng tượng. Lise Eliot (1999) cho rằng các kích thích trong thai kỳ không chỉ tác động tức thời mà còn ảnh hưởng lâu dài đến trí nhớ, cảm xúc và khả năng học tập sau này.

Từ các quan điểm này, có thể hiểu “kích hoạt não” là quá trình sử dụng những kích thích ngoại cảnh nhằm tăng cường hoạt động của tế bào thần kinh, thúc đẩy kết nối thần kinh và giúp cân bằng hai bán cầu não. Trong giáo dục thai nhi, kích hoạt não chính là việc lựa chọn những tác động phù hợp như âm nhạc, lời nói yêu thương, nhịp điệu hay cảm xúc tích cực của mẹ để hỗ trợ sự phát triển toàn diện của não bộ ngay từ giai đoạn bào thai.

2.1.2. Phương pháp kích hoạt não

Theo Gall, Gall & Borg (2007), phương pháp không chỉ là cách thức thực hiện mà còn mang tính hệ thống, có tổ chức và hướng đến mục tiêu. Nguyễn Ngọc Bảo (2005) cũng cho rằng phương pháp là hệ thống hoạt động có tổ chức nhằm đạt mục tiêu giáo dục cụ thể. Norman Doidge (2007) nhấn mạnh phương pháp kích hoạt não (PPKHN) khai thác tính dẻo thần kinh, giúp não bộ tái cấu trúc và hình thành các đường dẫn truyền mới trước các kích thích. Tương tự, Nguyễn Phùng Phong và Quỳnh Vy (2021) giới thiệu phương pháp kích hoạt sóng não như một cách thức đồng thời khai thác hai

bán cầu não để tăng khả năng học tập và sáng tạo.

Nghiên cứu về PPKHN cho thấy, đây là tập hợp các kỹ thuật và chiến lược nhằm tăng cường hoạt động não, phát triển tế bào thần kinh, cải thiện trí nhớ, tư duy và sáng tạo. Phương pháp này dựa trên nguyên lý tính dẻo thần kinh (neuroplasticity) – khả năng thay đổi và thích ứng của não khi chịu tác động môi trường. Khi áp dụng cho trẻ, PPKHN tập trung kích thích trí nhớ, tư duy logic, ngôn ngữ, cảm xúc và trí tưởng tượng. Trong giáo dục thai nhi, PPKHN là các biện pháp tác động từ môi trường bên ngoài nhằm tối ưu sự phát triển tế bào thần kinh và các kết nối, đặt nền tảng cho phát triển trí tuệ sau này.

2.2. Thực trạng về giáo dục trong thai kỳ

Việc áp dụng các phương pháp kích thích não cho thai nhi, hay còn gọi là thai giáo, đang ngày càng được quan tâm tại Việt Nam và trên thế giới. Tuy nhiên, quá trình này vẫn gặp phải một số hạn chế đáng chú ý. Từ nhiều nguồn thống kê mới, tác giả tổng hợp một số hạn chế cơ bản về thực trạng áp dụng giáo dục trong thai kỳ (Bệnh viện Thiên Đức (2025), Bệnh viện Phương Đông (2025), Nhà thuốc Long Châu (2025)).

Thứ nhất, do thiếu kiến thức và hiểu biết đầy đủ dẫn đến nhiều bậc cha mẹ chưa được trang bị đầy đủ thông tin khoa học về thai giáo, dẫn đến việc áp dụng sai phương pháp hoặc không hiệu quả. Hạn chế này có thể gây ra những hiểu lầm và lo lắng không cần thiết trong quá trình mang thai.

Thứ hai, do áp lực tâm lý và căng thẳng dẫn đến việc cố gắng thực hiện các phương pháp thai giáo một cách cứng nhắc có thể khiến mẹ bầu cảm thấy áp lực, dẫn đến căng thẳng và stress. Căng thẳng này không chỉ ảnh hưởng đến sức khỏe của mẹ mà còn tác động tiêu cực đến sự phát triển não bộ của thai nhi.

Thứ ba do thiếu tài liệu và hướng dẫn chuyên sâu thể hiện tại nhiều quốc gia, bao gồm cả Việt Nam. Điều này gây khó khăn cho các bậc cha mẹ trong việc tiếp cận và áp dụng các phương pháp kích thích não thai nhi một cách hiệu quả và an toàn.

Thứ năm, do áp dụng không đúng cách, thậm chí đối với một số phương pháp thai giáo nếu không được thực hiện đúng cách có thể gây hại. Ví dụ, việc vuốt ve bụng bầu quá nhiều sau tuần 29 có thể kích thích co thắt tử cung, tăng nguy cơ sinh non.

Cuối cùng do ảnh hưởng từ môi trường và xã hội. Môi trường sống ô nhiễm, tiếng ồn lớn và áp lực xã hội cũng là những yếu tố cản trở việc thực hiện thai giáo hiệu quả.

2.3. Các giai đoạn phát triển của não bộ trong 9 tháng thai kỳ

Theo Brown & Jernigan (2012) và Trần Thị Hoàn và cộng sự (2019), sự phát triển não bộ trong 9 tháng thai kỳ diễn ra theo trình tự phức tạp và đóng vai trò nền tảng cho chức năng nhận thức, cảm xúc và vận động của trẻ sau sinh. Quá trình này có thể chia thành 3 giai đoạn chính:

(1): *Giai đoạn 3 tháng đầu (tuần 1–12)*: Hình thành nền tảng thần kinh

+ Tuần 3–4: Hình thành ống thần kinh – cấu trúc nền cho não và tủy sống.

+ Tuần 5–6: Bộ não phân hóa thành ba phần: Não trước: Điều khiển tư duy, trí nhớ, cảm xúc; Não giữa: Xử lý cảm giác và vận động; Não sau: Điều khiển hô hấp, nhịp tim và vận động cơ bản.

+ Tuần 7–8: Các tế bào thần kinh (neuron) hình thành nhanh chóng.

+ Tuần 9–12: Bắt đầu xuất hiện nếp gấp não; hệ thần kinh sơ khai bắt đầu truyền tín hiệu; các cơ quan cảm giác hình thành.

Đây là giai đoạn cực kỳ nhạy cảm, dễ bị ảnh hưởng bởi thiếu dinh dưỡng, nhiễm trùng hoặc các chất độc hại (rượu, thuốc lá, hóa chất).

(2): *Giai đoạn 3–6 tháng (Tuần 13–26)*: Tăng trưởng và kết nối thần kinh

+ Tuần 13–16: Tăng sinh neuron; nếp gấp vỏ não rõ hơn; thai bắt đầu có phản xạ cử động.

+ Tuần 17–20: Hệ thần kinh hoạt động có tổ chức; phát triển thính giác, thai nhi bắt đầu nghe được âm thanh, đặc biệt là giọng mẹ.

+ Tuần 21–26: Hình thành lớp bao myelin bảo vệ neuron; bé phản ứng với âm nhạc, giọng nói và cảm xúc của mẹ; xuất hiện chu kỳ ngủ.

Đây là “thời điểm vàng” để kích hoạt não bộ thông qua trò chuyện, âm nhạc, dinh dưỡng đầy đủ (DHA, Omega-3, sắt, acid folic,...).

(3): *Giai đoạn 6–9 tháng (Tuần 27–40)*: Hoàn thiện và chuẩn bị chào đời

+ Tuần 27–30: Số neuron đạt đỉnh (khoảng 100 tỷ); bé có thể nhận diện và phản ứng với giọng mẹ.

+ Tuần 31–34: Não phát triển nhanh về kích thước; tăng cường ghi nhớ ngắn hạn (như giọng, nhịp tim mẹ).

+ Tuần 35–40: Liên kết thần kinh ngày càng phức tạp, chuẩn bị cho chức năng tư duy, cảm xúc sau sinh; phản xạ mút bú xuất hiện.

Não bộ tiếp tục phát triển mạnh sau sinh, đặc biệt trong 2 năm đầu. Dinh dưỡng, môi trường nuôi dưỡng và sự tương tác với cha mẹ đóng vai trò then chốt trong việc tối ưu hóa tiềm năng trí tuệ.

2.4. Ý nghĩa của kích hoạt não trong giai đoạn thai kỳ

Kích hoạt não bộ trong thai kỳ đóng vai trò quan trọng đối với sự phát triển trí tuệ, cảm xúc và thể chất của trẻ. Cụ thể: Việc kích hoạt não bộ trong giai đoạn thai kỳ giúp tối ưu hóa phát triển thần kinh. Theo các nhà khoa học, não thai nhi phát triển rất nhanh, hình thành khoảng 250.000 neuron mỗi phút. Việc kích thích đúng cách giúp tăng liên kết giữa các tế bào thần kinh, tạo nền tảng cho khả năng học tập và tư duy sau này. Ngoài ra, từ tuần thứ 20, thai nhi có thể nhận diện âm thanh, đặc biệt là giọng mẹ. Những kích thích như nói chuyện, hát, nghe nhạc giúp phát triển trí nhớ và khả năng phân biệt âm thanh. Vì vậy kích hoạt não trong giai đoạn thai kỳ còn giúp thúc đẩy trí nhớ và nhận thức. Bên cạnh đó là sự ảnh hưởng đến cảm xúc và hành vi: Thai nhi cảm nhận hormone từ mẹ như cortisol (căng thẳng) hay oxytocin (hạnh phúc), từ đó hình thành nền tảng phản ứng cảm xúc sau sinh hoặc thậm chí giúp cải thiện vận động và phản xạ: Kích thích não bộ hỗ trợ sự phát triển các cử động như đá chân, nấc cụt, nháy mắt... giúp hoàn thiện kỹ năng vận động, phối hợp tay – mắt và phản xạ bú mút. Kích hoạt não trong giai đoạn thai kỳ còn giúp tăng cường khả năng ngôn ngữ: Mẹ thường xuyên giao tiếp, đọc sách, hát giúp kích hoạt vùng ngôn ngữ trong não thai nhi, từ đó hỗ trợ trẻ tiếp thu ngôn ngữ hiệu quả sau sinh. Sau cùng là giúp hỗ trợ phát triển toàn diện: Trẻ được kích thích sớm từ trong bụng mẹ thường có IQ cao hơn, kỹ năng xã hội tốt hơn và dễ thích nghi trong những năm đầu đời.

2.5. Vận dụng phương pháp kích hoạt não trong giáo dục thai giáo

Việc vận dụng phương pháp kích hoạt não trong giáo dục thai giáo nhằm tối ưu sự phát triển não bộ của thai nhi ngay từ trong bụng mẹ, giúp trẻ có nền tảng vững chắc cho tư duy, ngôn ngữ và cảm xúc sau này. Từ đó tác giả các định các nội dung, phương pháp và hình thức như sau:

2.5.1. Về nội dung

Tác giả xác định nội dung cụ thể tương ứng cho 3 giai đoạn thai kỳ thông qua việc trò chuyện, hát, đọc thơ, kể chuyện cho thai nhi nghe. Tuy nhiên mỗi giai đoạn có những đặc điểm riêng chúng ta sẽ tùy chọn ưu tiên tập trung nội dung nào nhiều hay ít, dung lượng thời gian tác động dài hay ngắn, tần suất nhiều hay ít trong một ngày. Dưới đây là bảng nội dung dạy kích hoạt não trong 3 giai đoạn thai kỳ:

Bảng 1: Nội dung dạy kích hoạt não trong thai kỳ

	Giai đoạn 3 tháng đầu	Giai đoạn 3 tháng giữa	Giai đoạn 3 tháng cuối
Trò chuyện	- Giới thiệu tên thai nhi, tên các thành viên trong gia đình nhỏ và gia đình lớn. - Miêu tả ngoại hình dung mạo thai nhi mà cha mẹ mong muốn. - Giới thiệu cụ thể từng thành viên trong gia đình với tuổi, làm gì, ngoại hình, tính cách.	- Kể chuyện về công việc của các thành viên trong gia đình có gì vui. - Kể nếp sinh hoạt thường nhật của gia đình ra sao. - Nói về tương lai sau khi con chào đời.	- Nói đến tình cảm yêu thương của các thành viên trong gia đình đối với con. - Nói đến điều mới lạ của thế giới bên ngoài. - Nói đến mong đợi của các thành viên khi con chào đời.
Thơ, về đồng dao	- Sử dụng những bài thơ ngắn, nội dung gần gũi, dễ hiểu, phù hợp thiếu nhi. - Dung lượng 1 bài: khoảng 5-8 câu, mỗi câu dài khoảng 3-4 từ. - Số lượng bài từ 10-15 bài	- Có thể sử dụng bài dài hơn, nội dung có thể đa dạng hơn, ngôn từ có thể trừu tượng, ẩn dụ. - Dung lượng 1 bài dài khoảng 9-15 câu, mỗi câu dài 3-5 từ. - Số lượng bài 16-30 bài	- Có thể sử dụng bài dài, có nhiều từ tượng thanh tượng hình, từ láy nhiều. - Dung lượng 1 bài dài trên 15 câu, mỗi câu trên 5 từ. - Số lượng bài: trên 30 bài.
Hát hình thức karaoke	- Sử dụng giọng hát thật kèm nhạc (karaoke) những bài dân ca ngắn - Số lượng bài: hơn 10 bài	- Có thể hát những bài có âm hưởng dân ca, ưu tiên những bài có giai điệu đa diết, cao độ vượt quãng 8 trong âm nhạc. - Số lượng bài: hơn 15 bài	- Có thể hát hoặc xướng âm theo nhạc những bài ở hình thức opera hoặc giao hưởng (những bài có cao độ). - Số lượng bài: hơn 20 bài
Nghe nhạc thư giãn	- Chọn những bài nhạc thiên có tiếng nước chảy, tiếng chim hót. - Số lượng: 3 bài	- Chọn thêm những bài nhạc thiên dạng nhạc phật. - Số lượng: khoảng 5-6 bài	- Chọn thêm những bài nhạc không lời có giai điệu nhẹ nhàng. - Số lượng khoảng hơn 6 bài
Nhạc phát triển song não Alpha	- Số lượng 3 bài	- Số lượng 3 bài	- Số lượng: khoảng hơn 5 bài

2.5.2. Về phương pháp

Sử dụng cách thức truyền khẩu chủ đạo: là hình thức truyền đạt thông tin, tri thức, kinh nghiệm, văn hóa, hay nghệ thuật... thông qua lời nói, từ người này sang người khác, qua nhiều thế hệ, mà không cần văn bản viết. Đối với cách thức truyền khẩu dùng trong phương pháp kích hoạt não trong giáo dục thai nhi là truyền đạt những thông tin từ bên ngoài vào trong bên trong cho thai nhi qua lời nói, giọng hát, giọng đọc, giọng kể của mẹ (cô).

Một số yêu cầu đối với cách thức truyền khẩu trong phương pháp kích hoạt não thai nhi:

Giọng nói đảm bảo nhẹ nhàng, mang tính tỉ mỉ tâm sự, gần gũi (trò chuyện)

Giọng đọc phải ấm áp, có sức hút (đọc thơ, về đồng dao)

Giọng kể phải rõ ràng, truyền cảm, thể hiện được

các tuyến nhân vật, tình tiết trong truyện (kể truyện)

Giọng hát phải truyền cảm mượt mà (hát)

Ngoài cách truyền khẩu có thể sử dụng kỹ thuật matxa nhẹ nhàng cho bụng mẹ, đòi hỏi kỹ thuật thật nhẹ nhàng đủ để thai nhi cảm nhận những xúc chạm từ bên ngoài.

2.5.3. Về hình thức và cách thức thực hiện

Chủ đạo vẫn là hình thức tương tác 1 thầy – 1 trò: Thầy có thể là mẹ, cha, cô giáo (người dạy), trò chính là thai nhi. Đôi khi vẫn có hình thức tương tác nhóm- thai nhi. Nhóm ở đây có thể là các thành viên trong gia đình cùng trò chuyện nói chuyện với thai nhi. Nhưng lưu ý khi dùng hình thức tương tác nhóm: môi trường (bầu không khí bên ngoài) không được quá ồn, quá nóng sẽ ảnh hưởng đến ngược đến thai nhi.

Về cách thức thực hiện, cần tiến hành theo 3 bước:

Bước 1: Gọi bé dậy (thai nhi): Người dạy gọi tên bé, cảm nhận chuyển động của bé qua bàn tay (dùng tay áp lên bụng để cảm nhận) hoặc mẹ bầu cảm nhận.

Bước 2: tương tác chính: Người dạy lần lượt thực hiện theo bài được hoạch định dạy gì: trò chuyện gì, đọc bài thơ nào, hát bài gì, kể chuyện gì, bao nhiêu lần.

Bước 3: Nghe nhạc thư giãn: Cho trẻ nghe nhạc theo bài đã soạn, người dạy xướng âm nhẹ theo nền nhạc.

2.5.4. Về học liệu – thời lượng - không gian

Học liệu: Chính là giọng đọc, giọng kể, giọng nói, giọng hát của mẹ (cô giáo); Nguồn dữ liệu là các nội dung về trò chuyện, các bài hát, bài thơ, câu chuyện phù hợp.

Thời lượng: Dao động từ 30 phút đến 1 giờ cho một lần tương tác (dạy), tùy theo thể trạng của mẹ

bầu mệt (nếu thai nhi gò, đạp nhiều gây cho mẹ bầu sự căng tức, đau, mệt) hay khỏe (nếu thai nhi gò, đạp mà mẹ bầu vẫn cảm thấy chịu được).

Lưu ý: trong quá trình dạy, người dạy luôn theo dõi sự chuyển động của thai nhi, nếu không cảm được phải hỏi cảm nhận của mẹ bầu để điều chỉnh thời lượng dài hay ngắn.

Tần suất số lần tương tác/ngày: Tốt nhất nên từ 2-3 lần/ngày hoặc tối thiểu 1 lần/ngày.

Không gian: đảm bảo thoáng mát, ánh sáng nhẹ nhàng, yên tĩnh, gần gũi thiên nhiên.

2.5.5. Đánh giá

Đánh giá theo 2 hình thức: Theo đánh giá của bác sĩ sau mỗi lần thăm khám thai kỳ; Theo cảm nhận của mẹ bầu về chuyển động của thai nhi như: hình thái (gò, đạp) mạnh hay nhẹ; Tần suất chuyển động nhiều hay ít trong ngày; tương tác với âm thanh, tiếng động môi trường tự nhiên bên ngoài khi không dạy, với cảm xúc của mẹ như thế nào.

Bảng 2: Các mức độ hiệu quả của phương pháp kích hoạt não

Các hình thức		Mức độ hiệu quả		
		Không hiệu quả	Trung bình	Có hiệu quả
Theo thăm khám của bác sĩ		Thai nhi chậm phát triển	Phát triển bình thường	Phát triển tốt
Theo cảm nhận của mẹ bầu	Gò – đạp	Ít gò (đạp) khi dạy, chỉ đạt 20-30% trong suốt thời gian dạy.	Gò (đạp) nhiều hơn, đạt 50-60% trong suốt thời gian dạy	Gò (đạp) nhiều đạt 80-hơn 90% suốt thời gian dạy.
	Tần suất chuyển động trong ngày	Thai nhi chuyển động dưới 20% trong suốt ngày.	Chuyển động khoảng 50-60% trong suốt ngày.	Chuyển động khoảng 70-80% trong ngày.
	Tương tác với âm thanh, tiếng động bên ngoài	Ít chuyển động đối với tiếng động bên ngoài	Có chuyển động đối với âm thanh lớn bên ngoài	Chuyển động mạnh với tiếng động lớn, âm thanh lớn, chuyển động nhẹ với âm thanh dịu nhẹ, với tiếng mẹ.
	Tương tác với cảm xúc của mẹ bầu	Gần như không có dấu hiệu thay đổi với cảm xúc của mẹ	Có chuyển động mạnh – nhẹ theo cảm xúc của mẹ nhưng chưa rõ	Rõ các chuyển động tương ứng với cảm xúc vui – buồn của mẹ

Người dạy cần ghi chú các kết quả thăm khám của bác sĩ và các cảm nhận của mẹ bầu để đưa ra các nhận định về kết quả đạt được, từ đó làm cơ sở để điều chỉnh thời lượng tác động sao cho phù hợp.

2.6. Đề xuất kế hoạch tổ chức giáo dục thai giáo theo phương pháp kích hoạt não

2.6.1. Mục tiêu

Nhằm hướng đến phát triển não bộ cho thai nhi giúp cân bằng 2 bán cầu não và tăng các kết nối thần kinh giai đoạn 0 tuổi một cách nghiêm túc, khoa học có kế hoạch cụ thể rõ ràng. Từ đây chúng ta xác định mục đích cần đạt cho 3 giai đoạn thai kỳ cơ bản:

Giai đoạn 1 (3 tháng đầu): Bác sĩ nhận định thai nhi phát triển tốt bên cạnh có chuyển động máy, gò nhẹ mà mẹ bầu hoàn toàn cảm nhận được.

Giai đoạn 2 (3 tháng giữa): bác sĩ nhận định tốt về thai nhi bên cạnh cảm nhận của mẹ bầu: chuyển động nhiều, tương tác tốt trong quá trình dạy, tương tác tương ứng với cảm xúc của mẹ bầu, tương tác phù hợp với tiếng động âm thanh bên ngoài.

Giai đoạn 3 (3 tháng cuối): bác sĩ nhận định thai nhi phát triển tốt bên cạnh cảm nhận rõ nét của mẹ bầu về thai nhi.

Cần lưu ý: Kế hoạch được xây dựng bắt đầu từ tuần thứ 4 thai kỳ vì đây là giai đoạn xác định chắc chắn thai nhi đã nằm ổn trong tử cung của mẹ.

2.6.2. Chuẩn bị

Lựa chọn người dạy: cha, mẹ, cô giáo có hiểu biết kiến thức về phương pháp kích hoạt não cho thai nhi.

Nguồn dữ liệu bài hát, bài thơ, nhạc, truyện kể.

Xây dựng kế hoạch cụ thể về thời gian, không gian, thời điểm, phân bổ nguồn dữ liệu cụ thể theo từng ngày, tuần, tháng.

Phương tiện dạy: máy tính, loa, võng (mẹ bầu nằm), nệm ngồi (cô ngồi), dầu – kem chuyên dụng cho mẹ bầu, tinh dầu xông phòng (tạo cảm giác thư giãn cho mẹ bầu)

2.6.3. Gợi ý mẫu kế hoạch tổ chức giáo dục thai nhi theo phương pháp kích hoạt não

Sau đây là gợi ý mẫu kế hoạch tổ chức giáo dục thai nhi theo phương pháp kích hoạt não:

Bảng 3: Mẫu kế hoạch tổ chức giáo dục thai nhi theo phương pháp kích hoạt não

TỔ CHỨC GIÁO DỤC THAI NHI THEO PHƯƠNG PHÁP KÍCH HOẠT NÃO GIAI ĐOẠN ...						
Tên mẹ:.....						
I. Mục đích						
II. Chuẩn bị						
III. Kế hoạch thực hiện						
	Mục đích	Chuẩn bị	Đánh giá	Điều chỉnh		
Tháng						
Tháng						
Tháng						
TỔ CHỨC GIÁO DỤC THAI NHI THEO PHƯƠNG PHÁP KÍCH HOẠT NÃO THÁNG....						
I. Mục đích						
II. Chuẩn bị						
III. Kế hoạch thực hiện						
	Mục đích	Chuẩn bị	Đánh giá	Điều chỉnh		
Tuần 1						
Tuần 2						
Tuần 3						
Tuần 4						
TỔ CHỨC GIÁO DỤC THAI NHI THEO PHƯƠNG PHÁP KÍCH HOẠT NÃO TUẦN...						
I. Mục đích						
II. Chuẩn bị						
III. Kế hoạch thực hiện						
	Thứ 2	Thứ 3	Thứ 4	Thứ 5	Thứ 6	Thứ 7
Nội dung trò chuyện						
Bài thơ, vè, đồng dao						
Truyện đọc (kể)						
Bài hát						
Nhạc						

III. KẾT LUẬN

Nghiên cứu thần kinh học hiện đại đã chỉ ra rằng não bộ thai nhi bắt đầu hình thành và phát triển từ rất sớm, với tốc độ kết nối các neuron thần kinh vượt trội trong giai đoạn trước sinh. Vì vậy có thể khẳng định kích hoạt não trong giáo dục thai nhi là một hướng tiếp cận khoa học và nhân văn, đặt nền móng cho sự phát triển toàn diện của trẻ ngay từ trong bào thai.

Việc kích hoạt não không đồng nghĩa với sự can thiệp ép buộc hay thúc ép trí não phát triển vượt tự nhiên, mà là tạo dựng một môi trường giàu kích thích tích cực, nhẹ nhàng và an toàn cho thai nhi tiếp nhận. Các phương pháp như nghe nhạc, đọc thơ, hát, trò chuyện với thai nhi và duy trì trạng thái tinh thần tích cực cho người mẹ được xem là những hình thức "giáo dục cảm giác" – tác động trực tiếp đến quá trình hình thành mạng lưới thần kinh và chức năng nhận thức của não bộ. Đồng thời, các hoạt động này cũng giúp thai nhi bước đầu làm quen với ngôn ngữ, nhịp điệu, và cảm xúc – những yếu tố nền tảng cho trí thông minh cảm xúc và xã hội sau này.

Không chỉ là hoạt động giáo dục sớm, kích hoạt não trong giáo dục thai nhi còn góp phần

xây dựng mối liên kết cảm xúc giữa cha mẹ và con. Thai nhi, tuy chưa chào đời, đã có khả năng cảm nhận giọng nói, nhịp điệu và cả tâm trạng của người mẹ. Do đó, quá trình giáo dục thai nhi hiệu quả là sự kết hợp giữa tri thức khoa học và tình cảm chân thành – nơi mỗi kích thích não bộ đi kèm với sự yêu thương và tôn trọng sự phát triển tự nhiên của con.

Đặc biệt, việc đưa các yếu tố văn hóa truyền thống vào giáo dục thai nhi như hát ru, đồng dao, ca dao tục ngữ... không chỉ giúp thai nhi làm quen với âm thanh ngôn ngữ mẹ đẻ mà còn truyền tải giá trị đạo đức và bản sắc văn hóa dân tộc. Đây là chiều sâu nhân văn của giáo dục thai nhi, góp phần hình thành nhân cách và nhận thức văn hóa ngay từ sớm.

Có thể nói, kích hoạt não trong giáo dục thai nhi là một phần thiết yếu trong chiến lược giáo dục sớm toàn diện. Khi được triển khai đúng cách – dựa trên nền tảng khoa học, cá nhân hóa và giàu cảm xúc – phương pháp này không chỉ hỗ trợ phát triển trí tuệ mà còn tạo tiền đề cho sự trưởng thành hài hòa của một con người. Đây là hành trình gieo mầm từ giai đoạn đầu đời, hướng đến một thế hệ tương lai khỏe mạnh, thông minh và giàu nhân cách.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Doidge, N. (2007). *Bộ não tự thay đổi: Những câu chuyện về chiến thắng cá nhân từ biên giới của khoa học não bộ*. Viking.
- Montessori, M. (1967). *Trí óc hấp thụ (CA Claremont, Trans.)*. Holt, Rinehart và Winston. (Tác phẩm gốc xuất bản năm 1949)
- Jensen, E. (2006). *Làm giàu cho não bộ: Làm thế nào để tối đa hóa tiềm năng của mỗi người học*. Jossey-Bass
- Piaget, J. (1952). *Nguồn gốc của trí thông minh ở trẻ em* (M. Cook, Trans.). WW Norton.
- Verny, TR, & Kelly, J. (1981). *Cuộc sống bí mật của đứa trẻ chưa chào đời*, Nhà xuất bản Dell.
- Chamberlain, D. (1988). *Babies remember birth: And other unusual scientific discovered about your infant's mind and personality*. Ballantine Books .
- Paul, A. M. (2010). *Origins: How the Nine Months Before Birth Shape the Rest of Our Lives*. Free Press.
- Eliot, L. (1999). *What's going on in there? How the brain and mind develop in the first five years of life*. Bantam Books.
- Gall, M. D., Gall, J. P., & Borg, W. R. (2007). *Educational research: An introduction (8th ed.)*. Pearson.
- Nguyễn Ngọc Bảo. (2005). *Lý luận dạy học hiện đại*. Nhà xuất bản Giáo dục.
- Doidge, N. (2007). *The brain that changes itself: Stories of personal triumph from the frontiers of brain science*. Viking.
- Phong, N. P., & Vy, Q. (2021). *Phương pháp kích hoạt song não: Kích hoạt thiên tài sáng tạo*. Tâm Trí Lực
- Trần, T. H., Hoàng, T. L. C., Hoàng, N. T., Lê, T. N. Ý., & Phan, L. V. P. (2019). Nghiên cứu chỉ số Doppler động mạch rốn và động mạch não giữa ở thai nhi bình thường đủ tháng ở Khoa Sản Bệnh viện Trung Ương Huế. *Tạp Chí Phụ Sản*, 16(4), 83-87. <https://doi.org/10.46755/vjog.2019.4.573>
- Brown, T. T., & Jernigan, T. L. (2012). *Brain development during the prenatal period: Growth, maturation, and cognitive development*. *Neuropsychology Review*, 22(3), 177-198. <https://doi.org/10.1007/s11065-012-9208-8>
- Bệnh viện Thiên Đức. (n.d.). *Những điều cần biết về thai giáo*. Truy cập ngày 27 tháng 3 năm 2025, từ <https://benhvienthienduc.vn/nhung-dieu-can-biet-ve-thai-giao.html>
- Nhà thuốc Long Châu. (n.d.). *Giai đoạn vàng phát triển trí não thai nhi là thời điểm nào?* Truy cập ngày 27 tháng 3 năm 2025, từ <https://nhathuoclongchau.com.vn/bai-viet/giai-doan-vang-phat-trien-tri-nao-thai-nhi-bi-quyet-kich-thich-tri-nao-thai-nhi.html>
- Nhà thuốc Long Châu
- Bệnh viện Phương Đông. (n.d.). *Thực phẩm tốt cho trí não thai nhi mà mẹ bầu nên bổ sung vào chế độ ăn*. Truy cập ngày 27 tháng 3 năm 2025, từ <https://benhvienphuongdong.vn/thuc-pham-tot-cho-tri-nao-thai-nhi/>